

Sisäministeriö

28.12.2014

hare@intermin.fi

Jukka Tukia@intermin.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö

SM141985300.01.05.00 SMDno-2014-1539

05.11.2014 SM025:00/2014

Lausunto hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi

Yleisiä huomioita

Sisäministeriön esityksen tavoitteena on joustavoittaa rahankeräystoimintaa siten, että yleinen luottamus rahankeräyksiin pyritään säilyttämään lahjoitusvalmiutta tukien. Tämän vuoksi esitetään säädettäväksi uusi rahankeräyslaki, jossa rahankeräysten toimeenpano-oikeutta laajennettaisiin, lupamenettelystä siirryttäisiin kevyempään ilmoitusmenettelyyn ja rahankeräysasioita koskevat ratkaisut siirtyisivät maistraatille. Rahankeräysten hallinnointia varten perustettaisiin lisäksi julkinen rahankeräysrekisteri. Maistraatti pitää esityksen pääperiaatteita ja ehdotettuja muutoksia oikean suuntaisina ja kannatettavina.

Esityksessä todetaan oikein, että rahankeräysten toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti. Uudet verkkopohjaiset rahankeräysmuodot kehittyvät nopeasti ja maailmalla yksi voimakkaimista rahankeräyksen kehityssuunnista on ollut erilaiset joukkorahoituksen tyyppiset rahankeräyshankkeet. Maistraatin näkemys on, että tässä suhteessa muutokset ovat tulevaisuudessakin voimakkaita ja ennalta arvaamattomia. Onkin hyvin tärkeätä, että ehdotuksessa pyritään edistämään rahankeräystoiminnan itsesääntelyä, joka tukee lain tavoitetta rahankeräysten luotettavuuden edistämisessä.

Rahankeräyshallinnon vastaanottavan tahon kannalta on tärkeätä, että esitystä tehtäessä todetaan, että rahankeräykseen oikeutettuja tahoja lisättäessä myös keräysten määrän voidaan arvioida lisääntyvän. Esityksessä onkin tästä laajentumisesta kirjoitettu kolme skenaariota. Maistraatti pitää tärkeänä, että alkuresurssien määrittelyn jälkeen niitä tarkastellaan rahankeräysilmoitusten määrään ja niistä kertyneisiin maksuihin verraten vuosittain.

Pykäläkohtaisia huomioita

1 §

Pykälässä todetaan, että lain tarkoituksena on edistää rahankeräysten luotettavuutta sekä yleistä lahjoitusvalmiutta. Maistraatti toteaa, että vaikka maistraatti ei kuulukaan poliisiorganisaatioon, maistraattien taholta saatu palvelu on viimeisissä asiakastytyväisyystutkimuksissa todettu oikeudenmukaisuuden osalta erittäin korkeaksi. Mahdolliset epäluotettavat keräykset voidaan ohjata poliisiin tutkittavaksi.

5 §

Rahankeräyksen saisi toimeenpanna myös Suomessa toimiva rekisteröimätön yhteisö, jos keräyksen tarkoitus on laissa määritellyn mukainen. Maistraatilla on toimenkuvansa vuoksi hyvä näkemys siitä mitä ovat rekisteröidyt yhteisöt. Rekisteröimätöntä yhteisöä sen sijaan ei ole määriteltänyt nyt kysymyksessä olevassa laissa eikä muussakaan laissa. Maistraatti katsoo, että tältä osin lakia tulisi tarkentaa. Mikäli rekisteröimättömällä yhteisöllä tarkoitetaan yhdistyslaissa tarkoitettua rekisteröimätöntä yhdistystä, se tulisi laissa tai perusteluissa mainita. Harkita voisi termiä ”muu kuin rekisteröity yhteisö”.

6 §

Pykälässä säädetään rahankeräyksen toimeenpanijan ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoituksen merkityksestä sekä niistä yhteisöistä, joilla on toimeenpano-oikeus mutta ei ilmoitusvelvollisuutta. Pykälän 3 momentissa viimeksi mainittuna yhteisönä mainitaan esimerkkinä koulu ym. ryhmät jotka eivät ole ilmoitusvelvollisia. Kuten edellisessä pykälässä on mainittu, maistraatti esittää 5

§:ssä tarkoitetun rekisteröimättömän yhdistyksen määrittelyn tarkentamista. Esimerkin mukaista kouluryhmää ei voitane pitää edes rekisteröimättömänä yhteisönä saatikka rekisteröitynä yhteisönä. Pykälien voi katsoa olevan tältä osin ristiriidassa. Pykälän 3. ja 4. momentin voisi siirtää 2 § 3 momentin kohdalle.

7 §

Pykälän 1 momentin 8. kohdan mukaan rahankeräysilmoituksessa on ilmoitettava se mihin säädettyyn toimielimeen ilmoittaja kuuluu tai minkä toimielimen antamia suosituksia se sitoutuu noudattamaan. Kohta on ristiriidassa lain 17 §:n kanssa, jossa on annettu mahdollisuus olla ilmoittamatta tällaista elintä ja sen sijaan ilmoittaa, miksi ei ole sitoutunut noudattamaan suosituksia. Pykälien tekstit tulisi yhdenmukaistaa.

9 §

Rahankeräyksen toimeenpanijan on ilmoitettava 1 momentin 1 kohdan mukaan maistraatille toistaiseksi voimassa olevan rahankeräyksen tuotto viimeistään neljä kuukautta tilikauden tai kalenterivuoden jälkeen. Yleensä tämän kaltaisille ilmoituksille annetaan yksiselitteinen määräaika. Toinen vaihtoehto olisi, että ilmoittaja velvoitettaisiin ilmoittamaan, kumpaa määräaikaa noudatetaan.

11 §

Esitetyn lain 11 §:n mukainen tilitys- tarkastustoiminta on verrattavissa maistraatin holhoustoimilain mukaiseen edunvalvojien toiminnan tarkastamiseen. Holhoustoimilain mukaan edunvalvojien vuosi- ja päätöstilit tarkastetaan maistraatissa. Tässä yhteydessä toimintaa on hankaloittanut se, minkä laatuudesta päätöksestä hyväksymis-, huomautus- tai hyväksymättä jättämismerkinnässä on kysymys ja mitkä ovat tarkastusmerkinnän oikeusvaikutukset ja voiko tarkastusmerkinnästä valittaa. Nyt kysymyksessä olevan lain mukaan rahankeräystilitys tarkastettaisiin ja hyväksyttäisiin maistraatissa. Hyväksymismerkinnän tekemisestä on perusteluissa maininta mutta ei ole käsitelty tapausta jossa tiliä ei voi hyväksyä. Maistraatin näkemyksen mukaan tilityksen antamistapaa, tarkastamistapaa ja sen merkitystä tulisi tarkentaa ja näistä asioista olisi säädettävä

laissa.

Epäselvää on miten 9 § ja 11 § eroavat toisistaan. Sisältyykö annettavaan tilitykseen antamiseen 9 §:ssä mainitut asiat vai onko 9 §:ssä mainitut tuotot ja kulut ilmoitettava erikseen.

Pykälän viimeisessä momentissa on maininta tilintarkastajan lausunnon liittämistä tilitykseen. Momenttiin tulisi maistraatin näkemyksen mukaan lisätä yhdistyksillä olevan toiminnantarkastajan lausunto. Viimeisessä momentissa mainitaan rahankeräyslupan ehdoista, pitäisi kaiketi olla rahankeräysilmoituksen mukaisista tiedoista.

13 §

Pykälässä viitataan 10 §:ään. Oikea viittaus lienee 12 §, jossa säädetään rahankeräyksen toimeenpanon kieltämisestä.

14 §

Rahankeräysrekisterin tietosisältö ja julkisuus on määritelty puutteellisesti. Pykälästä puuttuu rekisterin käyttötarkoitus, rekisteriin tallettavat tiedot ja rekisteröinnin edellytykset, tietojen (rekisterin ja ilmoitusten liitteineen) julkisuutta sekä luovutusta koskevat ehdot. Esimerkiksi pykälän mukaan rekisteriin tulisi merkitä ”rahankeräystilitys”. Sitä, mitä tietoja tilityksestä tulisi tallettaa rekisteriin, ei ole sanottu.

Maistraattien eräistä rekistereistä koskevassa laista (4.2.2005/57) käy esimerkinomaisesti selville mistä asioista valtion ylläpitämästä rekisteristä tulee säätää lain tasolla. Maistraatin näkemyksen mukaan rekisteriä koskeva osuus voitaisiin siirtää myös edellä mainittuun lakiin.

15 §

Pykälässä on ehdotettu, että maistraatti olisi laissa tarkoitettu hallinnollinen viranomainen. Toisessa momentissa on säädetty mahdollisuudesta asetuksella keskittää tehtävät yhdelle tai

useammalle maistraatille. Perusteluissa ei ole otettu kantaa siihen kuinka moneen maistraattiin asiat olisi syytä keskittää. Maistraatti katsoo, että nyt kyseessä olevia tehtäviä on koko maassa siinä määrin vähän, että asioiden keskittäminen 1-2 maistraattiin on perusteltua. Kahden maistraatin mallia puoltaisi resurssien tuleminen paremmin varmistetuksi.

Suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään turvataisiin kielilain perusteiden mukaan. Maistraatit huolehtisivat siitä, että yksityishenkilön kielilliset oikeudet toteutuisivat myös käytännössä.

17 §

Lakiehdotuksen 6 §:ssä on todettu yhteenliittymät, jotka eivät ole velvollisia tekemään rahankeräysilmoitusta. Ehdotuksen 11 §:ssä on todettu, etteivät samat yhteenliittymät ole velvollisia tekemään rahankeräystilitystä. Vastaavaa säädöstä ei ole tehty itsesääntelyä koskevaan pykälään. Maistraatti katsoo, että jää jossain määrin epäselväksi onko tällaisen yhteenliittymän tehtävä itsesääntelyilmoitus.

Lopuksi

Hämeen maistraatti pitää tehtyä ehdotusta toteuttamiskelpoisena. Maistraatti voisi osallistua lakiehdotuksessa tarkoitetuksi rahankeräysilmoituksia käsitteleväksi maistraatiksi. Rahankeräysrekisterin perustamiseen liittyviin tehtäviin, asiaan liittyvien prosessien kehittämiseen sekä muuhun määrittelytyöhön tulisi ryhtyä viipymättä, jos laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2016 alkupuolella.

Lausunto on tehty yhteistyössä Pohjois-Suomen ja Länsi-Uudenmaan maistraatin kanssa.

Rauno Partanen

maistraatin päällikkö